เอกสารเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ชุดความรู้และเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดิน
สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การป้องกันและแก้ปัญหาภัยแล้งเพื่อการเกษตรกรรม

ปัญหาภัยแล้งเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในการทำการเกษตร เนื่องจากน้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการปลูกพืช ถ้าพืชขาดน้ำเป็นระยะเวลานาน อันเนื่องมาจากขาดแคลนน้ำ หรือฝนทิ้งช่วง จะทำให้พืชเกิดอาการเหี่ยวเฉาถาวรและตายในที่สุด เกษตรกรจะไม่ได้รับผลผลิตและขาดรายได้

การป้องกันและแก้ปัญหาภัยแล้ง

เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ต้องวางแผนป้องกันทั้งระยะสั้นและระยะยาว และหาทางแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น **วิธีการป้องกันและแก้ไข**ประกอบด้วย

1. การจัดการดิน

เพื่อรักษาความชื้นในดินไม่ให้เกิดการสูญเสียน้ำหรือขาดน้ำเป็นระยะเวลานาน

1.1 ไถพรวนดิน ตัดขวางทางเดินของน้ำใต้ดินเพื่อลดการคายน้ำและไถพรวนดินทำแนวกันไฟ

1.2 ไม่เผาตอซังและคลุมดินด้วยวัสดุต่างๆ เช่น *ฟางข้าว แกลบ ขี้เถ้าแกลบ ขี้เลื่อย หรือพลาสติกคลุมดิน* ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินแล้วสับกลบย่อยสลายเป็นอินทรียวัตถุจะช่วยดูดซับน้ำในดินไว้ได้นาน

นาข้าว หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ควรไถกลบหรือตัดตอซังและใช้ฟางคลุมดินหรือใส่แกลบคลุมดิน ปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ

พืชไร่ หลังเก็บผลผลิตเมื่อกำจัดวัชพืชแล้ว ให้ทิ้งเศษวัชพืชไว้ในแปลง หรือนำไปคลุมต้นพืชหลัก หรือใช้ฟางและพลาสติกคลุมดิน

www.ldd.go.th

ดินดีมีชีวิต ปุ๋ยพืชสดช่วยได้ ลดการใช้ปุ๋ยเคมี

การป้องกันและแก้ปัญหาภัยแล้งเพื่อการเกษตรกรรม

ไม้ผล คลุมโคนต้นด้วยฟาง เปลือกถั่ว เศษใบไม้ ใบหญ้า ปลูกพืชตระกูลถั่วรอบบริเวณโคนต้น โดยเริ่มคลุมในช่วงปลายฤดูฝนหรือช่วงฤดูแล้ง

พืชผัก คลุมด้วยฟางข้าว แกลบสด พลาสติก เป็นต้น

1.3 การปลูกหญ้าแฝกรอบๆ ต้นไม้ผลหรือรอบแปลงปลูกผัก ตัดใบหญ้าแฝกในช่วงหน้าแล้ง ลดการคายน้ำ ลดการใช้น้ำของหญ้าแฝก ใช้ใบคลุมโคนต้นไม้และแปลงผัก

2. การจัดการน้ำ

ให้เหมาะสมและเพียงพอตลอดฤดูการเพาะปลูก

2.1 ขุดบ่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในพื้นที่ปลูกพืช

2.2 ให้น้ำพืชแบบประหยัด เช่น การให้น้ำระบบน้ำหยดในปริมาณที่เหมาะสม และตามช่วงเวลาที่พืชต้องการ

2.3 สร้างระบบกักเก็บน้ำ

3. การจัดการพืช

พิจารณาเลือกปลูกพืชที่มีอายุสั้นใช้น้ำน้อย เก็บเกี่ยวผลผลิตได้เร็ว เช่น *ถั่วเขียว ถั่วเหลืองและผักชนิดต่างๆ* เกษตรกรสามารถปลูกและเก็บผลผลิตได้ก่อนที่จะเกิดความเสียหายเนื่องจากขาดน้ำ

4. กรณีที่ทราบล่วงหน้าว่าจะมีปัญหาภัยแล้งเป็นระยะเวลายาวนาน งดปลูกพืชในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากมีความเสี่ยงสูง

อย่างไรก็ตาม การใช้หลายวิธีร่วมกันสามารถป้องกันและแก้ปัญหาภัยแล้งได้ดีที่สุด ■

กรมพัฒนาที่ดิน พัฒนาที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไทย

■ *สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่*
- สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน โทร 0-2941-2924
- สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
- กรมพัฒนาที่ดิน ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900 โทร 0-2579-8515

หรือที่